

Referat fra møte i overvåkingsgruppen, 19. april 2012

Møtet ble holdt torsdag 19. april 2012, kl. 09:00-16:00 med videolink mellom Tromsø, Trondheim, Bergen, Odda og Austevoll. Oslo deltok via telefon.

Navn	Institusjon
Arneberg, Per	Norsk Polarinstitut
Frie, Anne Kirstine	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Green, Norman	NIVA
Grini, Olle-Morten	Miljøstatus
Hansen, Geir Høvik	Sjøfartsdirektoratet
van der Meeren, Gro I.	Havforskningsinstituttet
Måge, Amund	NIFES
Overvik, Modulf	Fiskeridirektoratet
Selvik, Ingunn	Miljøstatus
Skotte, Gunnar	Klif
Stiansen, Jan Erik	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Storeng, Anne Britt	Direktoratet for naturforvaltning
Sunnanå, Knut	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Vollen, Tone	Havforskningsinstituttet, sekretariatet
Østby, Cecilie	Direktoratet for naturforvaltning

Velkommen og godkjenning av dagsorden v/ Knut Sunnanå og Tone Vollen

Møtet ble innledet med gjennomgang av dagsorden. Tillegg til dagsorden: Jan Erik Stiansen orienterer om Norsk-Russisk miljøsamarbeid.

Referat fra 18. januar ble godkjent med rettinger som hadde kommet inn. Fra Klif ble det kommentert at Camilla Fossum Pettersen erstatter Gunnar Skotte i gruppen som skal jobbe med nye indikatorer.

Informasjon fra sekretariatet

Årsrapport - Årsrapport til styringsgruppen ble sendt i februar. Det har foreløpig ikke kommet noen tilbakemeldinger fra styringsgruppen på rapporten. For å bedre kommunikasjonen mellom OG og styringsgruppen, oversendes referater mm. fra OGs møter til styringsgruppen.

Nettside - Overvåkingsgruppens nettside har blitt oppdatert med resultater fra Norskehavet, samt diverse dokumenter og sharepoint-lenke. Link til nettsiden har ligget ute på miljøstatus.no siden februar, og vil nå bli lagt ut også på Havforskningsinstituttets sider og andre steder.

Sharepoint - En sharepointløsning for deling av dokumenter er under etablering. Det ligger en begrensning i antall brukere som kan tas inn, men vi har en løpende diskusjon med it-avdelingen på hvordan vi kan løse dette. Det er et mål å få tatt denne i bruk i nærmeste framtid. Sekretariatet vil orientere gruppen om framdrift, samt sende ut innloggingsinformasjon og brukermanual så snart det er klart.

Ny leder i overvåkingsgruppen - Stillingen som leder i overvåkingsgruppen har vært utlyst eksternt. Stillingen er lyst ut som en seniorforskerstilling ved Havforskningsinstituttet hvor om lag halve stillingen er satt av til å lede overvåkingsgruppen. Stillingen er lagt til Tromsø. Det var fire søkere, hvorav to ble innkalt til intervju. Innstillingen fra komitéen er klar, og

tilsettingsrådet ved Havforskningsinstituttet skal ha møte neste uke. Det antas at ansettelsen blir avgjort da.

Andre grupper virksomhet – En aktivitetsindikator skal utvikles sammen med risikogruppen. Dette arbeidet har ikke kommet i gang ennå, men er på trappene.

Indikatorer

Per Arneberg orienterte om arbeidet med nye indikatorer.

Mye arbeid med indikatorer som foregår parallelt og som er svært relevant: Nordsjøen, Norsk-Russisk miljøsamarbeid, Circumpolar Biodiversity Monitoring Programme (CBMP), Havmiljødirektivet, ICES (WGECO), naturindekser, nye indikatorer og mål fra miljøverndepartementet.

Det er et behov for en grunnleggende diskusjon om hva vi skal bruke indikatorsettet til før arbeid med nye indikatorer settes i gang. Notat med tanker om dette utarbeidet av Per, sendt ut til gruppen under møtet. Vil jobbes videre med fram mot oktober, vil informeres tett om undergruppens arbeid til gruppen underveis.

Jan Erik Stiansen orienterte om norsk-russisk samarbeid

Arbeidet er forankret i "HAV-3, Joint Russian-Norwegian ecosystem-based monitoring of the Barents Sea" som har som mål å komme fram til et felles overvåkingssystem for Norge og Russland og se på mulighetene for samarbeid. Indikatorene skal brukes til å evaluere miljømål som er knyttet til menneskelig påvirkning, for å skille effekter av menneskelig påvirkning fra naturlig variasjon. Russiske miljømål er foreløpig ikke definert. Arbeidet er ment å inngå i grunnlaget for utvikling av forvaltningsplan for russisk område, og på sikt en mulig felles norsk-russisk forvaltningsplan for Barentshavet. Oppstart vår 2011, diverse møter og workshops, rapport skal presenteres høst 2013. Arbeidet vil kobles tett mot overvåkingsgruppa.

Et forslag til indikatorsett er utarbeidet. Fra både norsk og russisk side ønskes flest mulig felles indikatorer. Det er lagt opp til et system med få indikatorer (25 stk), hvor hver indikator har flere parametre (totalt 77 stk) med flere subparametre (totalt 150-200 stk). Systemet med indikatorer, parametre og subparametre gjør systemet mer fleksibelt for å ta inn/skyve ut aktuelle parametre og subparametre. De fleste indikatorer/parametre/subparametre finnes allerede, og de fleste indikatorer som i dag brukes i Barentshavet og Norskehavet finnes i de foreslåtte indikatorene.

Det er viktig at alt indikatorarbeid samordnes, både overvåkingsgruppen, nordsjøen, norsk-russisk samarbeid og andre initiativer. Man bør finne fram til et samordnet system for alle forvaltningsplanområdene.

Videre diskusjon om arbeidet med nye indikatorer v/ Per Arneberg

Det ble startet en del konseptuelle diskusjoner angående indikatorer og indikatorbruk som følge av forrige innlegg, både med hensyn til hvem indikatorene skal være for, hva en indikator skal svare på (tiltaksgrenser, beskrivende), hvordan et indikatorsystem kan/bør bygges opp, hvor mange indikatorer som er nødvendig mm. Det foreslås at man tar disse diskusjonene videre i en workshop.

Det ble diskutert om overvåkingsgruppen (som i MOSJ og norsk-russisk miljøsamarbeid) bør legge opp til jevnlige "integrated assessments" eller større statusvurderinger. Disse

assessmentene kan være overordnede og oppdateres av og til (for eksempel hvert 5. år). Indikatorene vil være kjernen i dette arbeidet, i tillegg vil annen informasjon bli benyttet. Oppgaven kan vurderes å settes ut til en uavhengig ekspertgruppe. Indikatorsystemene er ment å overvåke tilstanden mellom rapportene, og dette arbeidet vil være kontinuerlig.

Det foreslås at gruppen som skal se på nye indikatorer ser på dette og kommer med et forslag som overvåkingsgruppen kan se på.

Gjennomgang av publisering av indikatorer fra Norskehavet på miljøstatus.no v/ Ingunn Selvik

Layouten og nettplattformen for miljøstatus.no gjennomgår en større oppgradering bl.a i forbindelse med overgang til såkalt "responsive design", dvs at nettstedet tilpasses ulike plattformer som IPAD og mobiltelefoner. Det er også gjort en omstrukturering på innhold som bl.a. medfører at informasjon for havområder og ferskvann nå er atskilt.

Proessen omkring publiseringen av Norskehavsindikatorene fungerte bra, selv om en del indikortekster kom inn veldig sent. Noen få indikatorer er enda ikke publisert, men blir det i nærmeste fremtid. Ved mer aktiv bruk av episersystemet ble arbeidet med Norskehavsindikatorene enklere enn den foregående oppdatering av Barentshavsindikatorene. Noen av indikatorene er helt identiske for Barentshavet og Norskehavet; må avklares.

Klif holder på med et prosjekt, Miljøtall, som skal muliggjøre automatisk oppdatering av figurer via en database. På sikt leges det opp til at det skal være mulig å hente data fra eksterne databaser, som MOSJ. I forbindelse med utvikling av dette systemet for automatisk oppdatering av grafer, kan det bli nødvendig å få forfatterne til å rapportere resultater i mer standardiserte excelark.

Det er også behov for å se litt på navngiving av indikatorer, da veldig mange heter noe i retning av "bestandsutvikling på..."

Miljøstatus ønsker fleksibel oppdatering av indikatorer slik at indikatorene til enhver tid er mest mulig oppdaterte. De fleste forfattere vil også være mest motiverte til å rapportere når resultatene er ferske eller når de rapporteres til andre organer som f.eks ICES. For å kunne planlegge oppdateringsarbeidet, ønsker miljøstatus en oversikt over når data på de forskjellige indikatorene vil være klar. Det vil likevel være viktig at vi har en felles slutt dato for når alle indikatorene skal være innrapportert slik at overvåkingsgruppa vil være i stand til å oppfylle sitt mandat om rapportering på bakgrunn av indikatorene.

Status på indikatorer

Det var enighet om at en planlagt gjennomgang av indikatorene med henblikk på forbedringer bør reduseres noe i påvente av resultatene av den mer overordnede prosess omkring utvikling av indikatorsystemet. Som et grunnlag for videre arbeid bør man likevel snarest gjennomgå kategorien av "indikatorer under utvikling" og få forfatterne til å få en oversikt over hva det vil innebære av ekstra ressurser for å operasjonalisere disse indikatorene. Basert på konkrete forslag kan det søkes om finansiering internt i institusjonen og/eller hos Direktoratet for Naturforvaltning. Det var enighet om å prioritere dette arbeidet.

Spørsmålet om hvordan overvåkingsgruppa og sekretariatet kan bidra til bedre koordinering av overvåkingsaktivitet ble tatt opp på nytt. Det ble foreslått at en oversikt over

overvåkingsplattformer og rutinemessig overvåkingsaktivitet kan legges inn som et appendix til rapportene fra faglig forum hvert femte år. Man kan også opplyse om plattform benyttet i forbindelse med rapportering av hver enkel indikator. Dette er sannsynligvis den mest effektive måten å ansvarliggjøre folk på og få en standardisert rapportering. Tidligere forsøk på å få institusjoner til å registrere sine overvåkingsplattformer har ikke fungert.

Utvikling av aktivitetsindikatorer i samarbeid med risikogruppen

Det er først opp i arbeidsplanen at overvåkingsgruppen skal samarbeid med risikogruppen om utvikling av aktivitetsindikatorer. Lite har skjedd i dette samarbeidet . Dette arbeidet vil føres videre i undergruppen som arbeider med nye indikatorer. Det har vært en utvikling i rapportering og overvåking av fiskeriaktivitet, og dette vil fiskeridirektoratet ta med inn i undergruppen.

Risikogruppen rapporterer per i dag på øvrige former for aktivitet og det skal avklares med dem om noe av dette skal rapporteres som aktivitetsindikatorer.

Statistikk på indikatorer v/ Knut Sunnanå

Det ble presentert et arbeid som gikk ut på å vise indikatorer i en standardisert form med statistikk over de siste 10 års utvikling. En enkel lineær regresjon med konfidensintervaller over de siste 10 år (før 2011) kan vise om det er en signifikant trend. Videre vil en også kunne se om siste års punkt ligger innenfor denne trend. Gruppen syntes det var verdt å gå videre med dette arbeidet og Knut ble gitt i oppdrag å gjøre arbeidet ferdig i en rapport.

Overvåkingsgruppens bidrag til oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet v/Cecilie Østby fra DN

Frem til sommeren (7. juni) jobber Faglig Forum Norskehavet med å etablere tids- og arbeidsplan for oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet. Foreløpig innholdsfortegnelse er på plass og det er lagt opp til et kapittel 2 om ”Status og endringer i naturmiljøet”. Det er viktig å få skriftlige innspill til dette og andre kapitler fra overvåkingsgruppen og risikogruppen på et tidlig tidspunkt, helst allerede høsten 2012. Overvåkingsgruppen bestemte derfor snarest å levere et utkast til disposisjon for kapittel 2, samt komme med forslag til nivåer på innholdsfortegnelsen. Basert på signaler fra styringsgruppen var det enighet om å fokusere på endringer i økosystemet. For å ha et grunnlag for å beskrive endringer trenges det imidlertid en grundigere tilstandsbeskrivelse for Norskehavet. Dette kan sys sammen basert på eksisterende dokumenter og evalueringer.

Det er vedtatt at det bør lages en PDF-versjon av indikatorene for Norskehavet hvert 5 år. PDF-versjonen kan evt. lages som et vedlegg til oppdateringen. Miljøstatus.no og infoavdelingen ved HI skal vurdere omfanget av arbeidet med å lage en PDF-versjon basert på indikator tekstene på miljøstatus.no.

Overvåkingsgruppens arbeid videre

- 1) Forslag til tekster for Norskehavsoppdateringen vil bli sendt ut på høring i overvåkingsgruppen. Faglig Forum Norskehavet bør få tilbakemelding i løpet av mai på disse.

- 2) Kartlegging av tidsplan for oppdateringer av datagrunnlag igangsettes for snarlig tilbakemelding til miljøstatus.
- 3) Arbeidet med nye indikatorer fortsetter (er i god gjenge).
- 4) Arbeidet med rapporten om samarbeid med Russland fortsetter (er i god gjenge).
- 5) Det lages en rapport om bruk av enkel statistikk på indikatorene.

Gjennomgang og oppdatering av arbeidsplan for overvåkingsgruppen

Vil bli sendt ut på e-mail runde i overvåkingsgruppen etter opprydding og restrukturering.

Eventuelt

Ingen saker

Neste møte

17. oktober 2012. Det ble poengtert at videomøteformen ikke fungerer når det legges opp til større diskusjoner. Det åpnes for at neste møte blir et fysisk møte.

Fastsettelse av nytt møte

Fysiske møter i overvåkingsgruppen tenkes i utgangspunktet lagt til januar i forbindelse med statusoppdateringer. Det var imidlertid enighet om at det ville være ønskelig med en workshop om nye indikatorer til høsten og at denne derfor passende kan arrangeres i sammenheng med et fysisk møte i overvåkingsgruppen til oktober. Sekretariatet kommer med et forslag til datoer for dette.

Tromsø, 7. mai 2012

Tone Vollen, Anne-Kirstine Frie og Knut Sunnanå (referenter)